

Mihai-Octavian Groza

Sorin Mitu, *La historia de Asia moderna. Desde los grandes descubrimientos geográficos hasta la Primera Guerra Mundial*, traducido por Fabianni Belemuski y Javier de la Fuente, Madrid/London/New York, Niram Art, 2014, 168 p.:

Lucrarea de față, apărută la editura Niram Art, în anul 2014, o veritabilă sinteză de istorie a Asiei moderne, constituie varianta tradusă în limba spaniolă a lucrării *Istoria Asiei moderne de la marile descoperiri geografice la Primul Război Mondial*, publicată în anul 2003, în cadrul colecției „Microsinteze” a editurii Corint. Sorin Mitu este profesor universitar al Facultății de Istorie și Filosofie, din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, specializat în istoria Transilvaniei în secolul al XIX-lea, imagologie comparată, istoria naționalismului și studiul imaginarului social, autor al unor lucrări de referință în istoriografia românească (amintim lucrările: *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, București, Editura Humanitas, 1997, 436 p.-tradusă în limba engleză și germană; *Transilvania mea. Istorii, mentalități, identități*, Iași, Editura Polirom, 2006, 462 p.; *Europa Centrală, Răsăritul, Balcanii: geografii simbolice comparate*, Cluj-Napoca, International Books Access, 2007, 200 p.; *The Bibliography of Romanian Nationalism in Western Languages*, Cluj-Napoca, International Books Access, 2008, 190 p.). O grijă aparte a manifestat profesorul Sorin Mitu față de elaborarea unor sinteze destinate în special studenților, dar nu numai acestora, până în momentul de față acesta realizând și publicând două mari sinteze: una dedicată istoriei Europei moderne (*Introducere în istorie Europei moderne (secolele XVII, XVIII, XIX)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000, 282 p.-două ediții, tradusă, împreună cu istoricul Rudolf Gräf, în limba germană și publicată în alte două ediții) și una dedicată istoriei Asiei moderne.

Asistăm în ultimele două decenii, uneori parcă neputincioși, la „îmbogățirea” peisajului istoriografic românesc cu o mulțime de sinteze, dedicate diferitelor perioade istorice, diferitelor evenimente și personaje, unele de o certă probitate științifică, mai mult sau mai puțin tributare anumitor canoane istoriografice, mai mult sau mai puțin documentate, mai mult sau mai puțin științifice, cu mai mult sau mai puțin talent scriitoricesc, de cele mai multe ori elaborate într-un stil greoi, rigid, sec, accesibil unui public restrâns de specialiști. Foarte bine documentată,

"Sorin Mitu, *La historia de Asia moderna. Desde los grandes descubrimientos geográficos hasta la Primera Guerra Mundial*, traducido por Fabianni Belemuski y Javier de la Fuente, Madrid/London/New York, Niram Art, 2014, 168 p.", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 229-232

sinteza profesorului Sorin Mitu, supusă atenției noastre, reprezintă una dintre puținele excepții de la regula enunțată mai sus pe de-o parte datorită faptului că depășește granița Europei, tratând istoria Asiei moderne, un subiect destul de puțin tratat în istoriografia românească, iar pe de altă parte datorită stilului și limbajului accesibil, atractiv, lejer, literar pe alocuri care, încă de la primele pagini, fascinează lectorul.

Lucrarea debutează cu o scurtă introducere (pp. 11-16), în care autorul își precizează clar delimitările cronologice (perioada 1498-1918, de la momentul călătoriei lui Vasco da Gama, care a dus la inaugurarea drumului maritim dintre India și Europa, până la sfârșitul Primului Război Mondial), obiectivele, întrebările de cercetare, metoda de lucru, toate aceste aspecte metodologice dovedindu-se extrem de utile pentru înțelegerea întregii lucrări.

Deși este structurată în opt capitole, luând ca și criteriu de bază dispoziția geografică a teritoriilor studiate, lucrarea semnată de istoricul Sorin Mitu poate fi împărțită în trei segmente diferite: una dedicată spațiului sud-vestic (Imperiul Otoman, Persia, Afganistan, mergând până în spațiul caucazian), una dedicată spațiului central asiatic (China, India, Tibet, Nepal, Butan) și una dedicată Extremului Orient (Japonia, Indochina). Dacă luăm în calcul criteriul religios, am putea spune că vorbim despre o Asie musulmană (Asia de Sud-Vest), o Asie creștină (care cuprinde anumite teritorii din Rusia, respectiv Siberia și Extremul Orient rusec) și o Asie eterogenă (în care includem: China cu regimul celor „trei doctrine”: confucianismul, budismul și taoismul; India de unde își trag rădăcinile hinduismul, sikhismul, budismul și jainismul, care coexistă cu islamul și creștinismul; Japonia unde principalele religii sunt budismul și șintoismul, împreunate printr-un adevărat proces de sincretism religios etc.).

Primul segment, dedicat spațiului asiatic sud-vestic, tratează o serie de problematice legate de moștenirea istorică și culturală a spațiului dintre fluviile Tigru și Eufrat, de religia islamică și de cele trei ramuri ale islamului (sunnii, șiiți și kharigiți), de moștenirea culturală persană, precum și de schimbările politice survenite în acest spațiu la începutul secolului al XVI-lea. Istoria Persiei și a Afganistanului sunt tratate în paralel, de la ceea ce se numește „epoca imperială” la „epoca statului tampon”, pentru ca în final să fie tratată problematica expansiunii rusești în spațiul caucazian, central asiatic și în Siberia, politica de colonizare promovată de Imperiul Țarist, precum și încercările de coabitare sau de integrare

Mihai-Octavian Groza

a populațiilor din aceste zone. Al doilea segment, dedicat spațiului central asiatic, tratează evoluția Indiei (de la Imperiul Marilor Moguli din secolele XVI-XVIII, până la cucerirea și dominația europeană), Chinei (de la sfârșitul dinastiei Ming, la realizările dinastiei Qing în secolele XVII-XVIII, la relațiile dintre China și statele din jur și nu numai, la criza internă care a lovit China în secolul al XIX-lea și care a generat pătrunderea și creșterea influenței europenilor, la eșuarea încercărilor de modernizare a statului la sfârșitul secolului al XIX-lea, până la prăbușirea regimului imperial) și a statelor din Himalaya (Tibet, Nepal și Butan, influențate constant de India și China). Cel de-al treilea segment și ultimul, dedicat Extremului Orient, tratează evoluția Japoniei (de la perioada medievală, dominată de puternicii shoguni Tokugawa, la prăbușirea shogunatului, la începutul Erei Meiji care, prin reformele adoptate, a dus la o deschidere spre Occident începând cu mijlocul secolului al XIX-lea), Coreei (în timpul dinastiei Yi, puternic influențată de cele două vecine: China-care întotdeauna și-a dorit să își mențină dominația în Coreea, întrucât aceasta reprezenta poarta de acces spre Manciuria și Japonia-pentru care Coreea reprezenta calea cea mai scurtă de pătrundere pe continent, implicit primul obiectiv al intențiilor expansioniste), Insulindei și Indochinei (de la istoria medievală, la cucerirea europeană și reacțiile provocate de aceasta). Ne oprim aici întrucât nu ne-am propus să prezentăm pe larg conținutul lucrării, privilegiul descoperirii conținutului revenind cititorului.

Lucrarea se încheie printr-o serie de considerații (pp. 165-168) în care profesorul Sorin Mitu precizează că deși Asia a fost considerată, începând cu Herodot, „leagănul civilizației”, „leagănul umanității”, aceasta a reprezentat întotdeauna pentru Europa și pentru europeni un element de alteritate, un „altceva” din exterior. Modernizarea, chestiunea crucială în istoria Asiei de-a lungul perioadei studiate, este văzută ca o consecință directă a păstrării legăturilor dintre civilizațiile asiatice și Europa (în realitate, modernizarea reprezintă adoptarea modelului occidental în toate domeniile vieții sociale, politice, culturale, economice etc.). Însă această afirmație reprezintă punctul de vedere al europeanului, care crează o proiecție subiectivă asupra istoriei moderne a Asiei.

O noutate propusă de istoricul Sorin Mitu și un punct în plus al lucrării este faptul că acesta ne propune un nou mod de interpretare, abandonând tradiționala analiză strict cronologică a evenimentelor, încercând să scoată în evidență un adevărat repertoriu al identității culturale, spirituale și naționale a spațiului asiatic, care a contribuit la procesul de modernizare.

"Sorin Mitu, *La historia de Asia moderna. Desde los grandes descubrimientos geográficos hasta la Primera Guerra Mundial*, traducido por Fabianni Belemuski y Javier de la Fuente, Madrid/London/New York, Niram Art, 2014, 168 p.", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 229-232

La capătul acestor considerații generale, considerăm necesar să remarcăm și să apreciem faptul că istoricul Sorin Mitu nu ne prezintă o lucrare pur științifică, rigidă, ci o lucrare elaborată într-un stil accesibil oricărui cititor, nu doar celor inițiați în tainele cercetării istorice, care se remarcă prin claritatea discursului și a ideilor, prin originalitatea interpretărilor și care ne oferă un veritabil „voiaj”, în timp și spațiu, prin tulburata istorie modernă a îndepărtatei Asii. În cele din urmă îi felicităm pe cei care au ostenit la traducerea prezentei lucrări (Fabianni Belemuski și Javier de la Fuente), cu îndemnul de a continua această muncă de traducere și de promovare a operei anumitor scriitori români.

Mihai-Octavian GROZA